

Každé dva týždne bezplatne na Vašom stole e-mailom alebo poštou.

Výsledky nezávislého panelu o afgánskej misii

22. januára zverejnil Nezávislý poradný panel o budúcej úlohe Kanady v Afganistane závery svojej práce. Tento panel založil v októbri minulého roka premiér Stephen Harper (pozri Mozaika 07/21) a jeho úlohou bolo odporučiť parlamentu najvhodnejší variant pokračovania misie po ukončení terajšieho mandátu vo februári 2009. Päťčlenný panel, ktorému predsedal bývalý podpredseda vlády a minister zahraničných vecí z opozičnej Liberálnej strany John Manley, odporúča, aby bola kanadská misia v Afganistane predĺžená iba v prípade, že budú splnené dve podmienky. Prvou je podpora Kanadčanov Severoatlantickou alianciou vyslaním väčšieho počtu vojakov ďalších partnerov operácie ISAF (International Security Assistance Force), druhou je nákup profesionálneho vybavenia ako sú vrtuľníky a prieskumné lietadlá. „Naša vláda sa odporúčaniami panelu, ktorý považuje pokračovanie kanadskej misie v Afganistane za vhodné iba za určitých podmienok, bude riadiť“, povedal ďalej Stephen Harper. Vláda vydá podrobnejšiu odpoveď na správu až po dôkladnom preskúmaní výsledkov. V Afganistane pôsobí v súčasnosti kanadský provinčný rekonštrukčný tím s celkovým počtom 2 500 vojakov, diplomatov a humanitárnych pracovníkov.

www.independent-panel-independant.ca

Vláda pomáha hospodársky slabým obciam a regiónom

Predseda vlády Stephen Harper 10. januára oznámil, že federálna vláda vytvorila Fond na rozvoj obcí (Community Development Trust), do ktorého vloží miliardu dolárov z tohtoročného plánovaného rozpočtového prebytku. Cieľom nového fondu je podporiť provincie a teritória v ich snahe pomôcť obciam, ktoré sú hospodársky postihnuté vývojom globálnych finančných a komoditných trhov. Ako prvá provincia sa k projektu pripojil Nový Brunšvik, ktorého lesnícky a drevospracujúci priemysel silno postihlo posilňovanie kanadského dolára a otrasy stavebného trhu v USA. „Program je zameraný na mestá závislé od jedného odvetvia, ktoré sa ocitlo v kríze, na obce postihnuté chronickou nezamestnanosťou a regióny, v ktorých došlo k hromadnému prepúšťaniu“, uviedol

kanadský premiér. Federálne prostriedky tak pôjdu predovšetkým na rekvalifikáciu nezamestnaných či rozvoj infraštruktúry, ktorá umožní obciam ekonomickú diverzifikáciu. Napríklad Nový Brunšvik chce 30 miliónov dolárov, ktoré už má od federálnej vlády prisľúbené, venovať na vývoj a výskum nových metód využitia spracovaného dreva, výskum biopalív či rozvoj banského priemyslu. Podobné zameranie budú mať aj projekty podporované z fondu v provincii Saskatchewan. Dohodu o príspevku vo výške 36,4 milióna dolárov oznámili predseda vlády Stephen Harper a saskatchewanský premiér Brad Wall 17. januára. www.pm.gc.ca

Dohoda o voľnom obchode s krajinami EFTA

Kanadský minister medzinárodného obchodu David Emerson podpísal 26. januára na Svetovom ekonomickom fóre vo švajčiarskom Davose dohodu o voľnom obchode medzi Kanadou a krajinami Európskeho združenia voľného obchodu (EFTA), ktorého členmi sú Island, Nórsko, Švajčiarsko a Lichtenštajnsko, a ďalšie bilaterálne dohody týkajúce sa spolupráce v poľnohospodárstve s Islandom, Nórskom a Švajčiarskom. Táto prvá transatlantická dohoda bola uzatvorená už 7. júna minulého roka (pozri Mozaika 07/13) a jej cieľom je posilniť vzájomné obchodné výmeny a investície. Hodnota obojstranného obchodu medzi Kanadou a členmi EFTA činila v roku 2006 vyše 200 miliárd korún. www.international.gc.ca

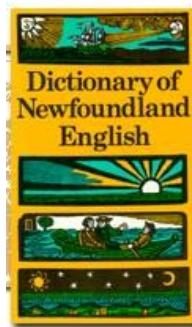
Kanada má vyše milióna pôvodných obyvateľov

Kanadský štatistický úrad zverejnil 15. januára výsledky sčítania ľudu z roku 2006 na tému pôvodných obyvateľov Kanady. Počet pôvodných obyvateľov pravdepodobne po prvýkrát prekročil jeden milión. V roku 2006 sa totiž ku jednej z troch oficiálnych skupín pôvodných obyvateľov

(Indiáni, Metisovia, Inuiti) prihlásilo 1 172 790 obyvateľov. K indiánskemu pôvodu sa hlási takmer 60 % pôvodných obyvateľov, k metiskému 33 % a inuitskému vyše 4 %. Dohromady tvoria 3,8 % všetkých kanadských občanov, o celé jedno percento viac ako pred desiatimi rokmi. Kým počet pôvodných obyvateľov narástol za posledných desať rokov o 45 %, u ostatných obyvateľov to bolo len o 8 %. Za výrazným nárastom počtu pôvodných obyvateľov je nadpriemerná pôrodnosť a fakt, že sa viac Kanadčanov začalo hlásiť k metiskému alebo zmiešanému pôvodu. Priemerný vek pôvodných obyvateľov je relatívne nízky – takmer polovica z nich má menej ako 25 rokov. Okrem vysokej pôrodnosti je dôvodom tiež relatívne nižší priemerný dosahovaný vek pôvodných obyvateľov oproti ostatným Kanadčanom. Počet pôvodných obyvateľov pred príchodom Európanov do Severnej Ameriky je stále predmetom výskumu. Správa Kráľovskej komisie pre pôvodné obyvateľstvo z roku 1996 uvádza, že väčšina historikov sa zhoduje na tom, že pred príchodom Európanov do Severnej Ameriky žilo na území dnešnej Kanady približne pol milióna pôvodných obyvateľov. Niektoré odhady hovoria až o dvoch miliónoch ľudí. Veľká časť z nich zomrela po príchode Európanov, predovšetkým v 18. a 19. storočí, väčšinou kvôli chorobám, ktoré si európski kolonizátori priviezli so sebou. www.statcan.ca

Výrazy typické pre Newfoundland a Labrador

Chladné a drsné podnebie tohto kraja, blízkosť pobrežia a generácie obyvateľov živiacich sa rybolovom – to všetko sa odrazilo na miestnej angličtine s výrazným prízvukom a unikátnou slovnou zásobou. Už od príchodu Európanov bol hlavnou obživou rybolov, napríklad lov pstruhov, v angličtine trout. Týmto rybárom sa potom hovorilo trouters a do povedomia miestnych obyvateľov sa vžil „Trouter's Special“. To bol vlak,

ktorý od počiatku 20. storočia až do roku 1983 vozil týchto rybárov medzi St. John's a Placentia Junction na Victoria Day, štátny sviatok na oslavu narodenín britských panovníkov, ktorý v tom čase pripadal na koniec mája alebo začiatok júna. Každoročná výprava vlakom sa čoskoro stala miestnou tradíciou, ľudia vstávali v tento deň skoro ráno, aby si obsadili vo vlaku dobré miesto a okrem lovenia rýb strávili deň rozprávaním rybárskych historiek s ostatnými spulucestujúcimi. „Trouter's Special“ sa dokonca stal aj inšpiráciou pre literárne diela. K rybolovu sa viaže aj ďalší výraz – barking

kettle (doslovne „štekajúca kanvica“). Išlo o akúsi nádobu, ktorú miestni rybári používali na výrobu tekutej triesloviny, v ktorej sa namáčali siete, aby neplesnivali. „Mauzy“ je v tomto kraji výraz pre „foggy“ a používa sa v spojení „mauzy day“, teda hmlistý deň, ktorý je pre pobrežie Newfoundlandu a Labradoru taký typický. Ak vás miestny slang po tejto ukážke zaujal, môžete nahliadnuť do online slovníka newfoundlandskej angličtiny na www.heritage.nf.ca/dictionary.

Štipendiá Kanadskej národnej galérie

Kanadská národná galéria ponúka medzinárodné štipendiá vo výške až 5 000 kanadských dolárov mesačne na obdobie od 1. septembra 2008 do 31. augusta 2009. Štipendiá sú určené historikom umenia, kurátorom, kritikom, nezávislým výskumným pracovníkom, konzervátorom umenia a ďalším odborníkom z oblasti výtvarného umenia, muzeológie a ďalších humanitných a sociálnych vied, ktorí majú v danej oblasti titul, alebo vykazujú publikačnú činnosť. Ďalšie informácie o podmienkach účasti a prihláškach nájdete na www.gallery.ca/english/328.htm.

KVÍZ O KANADE

Koľko obyvateľov žije v provinciách Newfoundland a Labrador?
(Odpoveď a novú otázku nájdete v ďalšom vydaní Mozaiky.) Odpoveď z minulého čísla: Kanada má svojom území 10 % svetovej lesnej plochy.